

Repertoriumnummer 2020 / 87
Datum van uitspraak 20 januari 2020
Rolnummer 2019/AA/35

Uitgifte

Uitgereikt aan
op € JGR

Arbeidshof Antwerpen

Afdeling Antwerpen

Kamer 7

Arrest

COVER 01-00001560445-0001-0009-01-01-1

V

met als raadsman mr. PEETERS Gunther, advocaat te HERSELT, voor wie pleit, mr. DE LEPELEIRE Caroline, advocaat te BRUSSEL,

tegen:

FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR BEROEPSRISICO'S (FEDRIS), ON 0206.734.318,
met maatschappelijke zetel te 1210 BRUSSEL, Sterrenkundelaan 1,

met als raadsman mr. LAEVENS Eric, advocaat te BRUSSEL, voor wie pleit, mr. NOTRE Sophie, advocaat te BRUSSEL.

Het hoger beroep is gericht tegen het vonnis van 20 december 2018 van de arbeidsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen.

Het arbeidshof past de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken toe.

I. Feiten en voorgaande rechtspleging

Hiervoor verwijst het arbeidshof naar het arrest van 20 augustus 2019 waarin de historiek van het geschil werd beschreven.

Het arbeidshof verklaarde het hoger beroep ontvankelijk en alvorens verder te oordelen, heropende het arbeidshof de debatten om partijen toe te laten standpunt in te nemen over de verenigbaarheid van artikel 120, § 2 Programmawet (I) van 27 december 2006 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

De kosten werden aangehouden.

II. Eisen in hoger beroep

Mevrouw V vordert in conclusie na tussenarrest ontvangen ter griffie op 29 oktober 2019:

“Het hoger beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren en dienvolgens het vonnis a quo te hervormen en zodoende opnieuw rechtsprekende,

Het beroep van appellante tegen de beslissing van FEDRIS dd. 16 oktober 2017 ontvankelijk en gegrond te verklaren.

Dienvolgens de beslissing van FEDRIS dd. 16 oktober 2017 te vernietigen en dienvolgens te zeggen voor recht dat appellante recht heeft op een schadeloosstelling wegens overlijden van haar echtgenoot de heer M ten gevolge van een beroepsziekte.

Dienvolgens FEDRIS te veroordelen tot de betaling van 1 EUR provisioneel.

Dienvolgens FEDRIS te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding.

RPV eerste aanleg: 1.440 EUR

RPV hoger beroep: 1.440 EUR.”

Fedris vordert in conclusie na tussenarrest ontvangen ter griffie op 12 november 2019:

“Het hoger beroep van appellante als ongegrond af te wijzen.

Het bestreden vonnis integraal te bevestigen.

Kosten zoals naar recht.”

III. Ten gronde

1.

Het geschil tussen partijen betreft de vraag of mevrouw V /oldoet aan de wettelijke voorwaarden om te kunnen genieten van een vergoeding voor rechthebbenden op grond van artikel 120, § 2 van de Programmawet (I) van 27 december 2006.

Slachtoffers van (bepaalde) asbestziekten of hun nabestaanden kunnen ongeacht het professioneel statuut van het slachtoffer, een vraag tot schadeloosstelling indienen bij het Asbestfonds.

Artikel 120, § 2, eerste lid van de Programmawet (I) van 27 december 2006 bepaalt het volgende:

“Indien het slachtoffer overlijdt ingevolge de in artikel 118 bedoelde ziekte, komt het Asbestfonds tegemoet ten voordele van de rechthebbenden van het slachtoffer die op het tijdstip van zijn overlijden te zijnen laste zijn. Onder rechthebbende ten laste van het slachtoffer moet worden verstaan:

1° de echtgenoot die op het tijdstip van het overlijden noch uit de echt, noch van tafel en bed gescheiden is, dan wel de partner die op het tijdstip van het overlijden van het slachtoffer wettelijk met hem samenwoonde en, overeenkomstig artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek, met hem een overeenkomst had gesloten die beide partijen tot wederzijdse bijstand verplicht en die, zelfs na een eventuele breuk, financiële gevolgen kan hebben, alsook op voorwaarde dat:

- a) *het huwelijk werd gesloten of de wettelijke samenwoning is aangevangen op een tijdstip dat het slachtoffer nog geen aanspraak maakte op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling, of*
  - b) *het huwelijk werd gesloten of de wettelijke samenwoning aanving na het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling, voor zover dat huwelijk is gesloten of die wettelijke samenwoning is aangevangen ten minste 365 dagen vóór het overlijden van het slachtoffer, of*
  - c) *uit het huwelijk of de wettelijke samenwoning een kind geboren is, of*
  - d) *de echtgenoten of de wettelijk samenwonenden op het tijdstip van het overlijden een kind ten laste hadden, voor wie een van beiden kinderbijslag ontving;*
- 2° *de langstlevende echtgenoot die uit de echt of van tafel en bed is gescheiden en die wettelijk of conventioneel onderhoudsgeld genoot ten laste van het slachtoffer, alsook, in het kader van een ontbonden wettelijke samenwoning, de langstlevende partner die conventioneel onderhoudsgeld genoot ten laste van het slachtoffer;*
- 3° *de kinderen, zolang ze recht hebben op kinderbijslag en in elk geval tot de leeftijd van 18 jaar.”*

Na de arresten van het Grondwettelijk Hof van 21 december 2000 (nr. 137/2000) en 21 juni 2001 (nr. 89/2001) (dat betrekking had op feitelijk samenwonenden) werd door de wet van 11 mei 2007 houdende wijziging van diverse bepalingen betreffende arbeidsongevallen, beroepsziekten en het asbestfonds met betrekking tot wettelijk samenwonenden, de schadeloosstelling aan slachtoffers van (bepaalde) asbestziektes uitgebreid naar een beperkte categorie van wettelijk samenwonenden. Die wet maakt het voordeel dat ze toekent afhankelijk van het opstellen, door beide partners en overeenkomstig artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek, van een overeenkomst waarin voor de partijen is voorzien in een verplichting tot hulp die, zelfs na een eventuele breuk, financiële gevolgen kan hebben.

De rechthebbenden van de persoon die overleden is aan de gevolgen van mesotheliom, asbestose (en met ingang van 1 juni 2019 larynxkanker veroorzaakt door asbest of longkanker veroorzaakt door asbest) hebben recht op een forfaitair kapitaal (afhankelijk van de oorzaak van het overlijden en of zij beantwoorden aan de voorwaarden bedoeld in artikel 120, § 2, eerste lid, 1°, 2° of 3° van de Programmawet) (artikelen 13 en 14 van het KB van 11 mei 2007 ter uitvoering van hoofdstuk VI, van titel IV, van de programmawet (I) van 27 december 2006 tot oprichting van een Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers).

2.

Het Grondwettelijk Hof oordeelde in het arrest van 12 maart 2015 (nr. 33/2015) reeds dat artikel 12, in samenhang gelezen met artikel 5, tweede lid, van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 8 en 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, niet schendt. De uitbreiding van de schadeloosstelling ten gevolge van een arbeidsongeval naar een beperkte categorie van wettelijk samenwonenden werd eveneens ingevoerd door de wet

van 11 mei 2007 houdende wijziging van diverse bepalingen betreffende arbeidsongevallen, beroepsziekten en het asbestfonds met betrekking tot wettelijk samenwonenden.

Het arbeidshof stelt vast dat op het tijdstip van het overlijden van wijlen de heer M. mevrouw V niet wettelijk samenwoonde met de heer M maar zij gehuwd waren, dat de wettelijke samenwoning reeds was aangevangen op het tijdstip dat de heer M nog geen aanspraak maakte op de schadeloosstelling van het Asbestfonds en de gezamenlijke duur van de wettelijke samenwoning en het huwelijk minstens 365 dagen bedroeg.

Het Grondwettelijk Hof oordeelde in het arrest van 25 maart 2009 (nr. 60/2009) in het kader van overlevingspensioenen voor werknemers dat artikel 17 van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, zoals vervangen bij artikel 107 van de wet van 15 mei 1984, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt in zoverre het de langstlevende echtgenoot die minder dan één jaar met de overleden werknemer was gehuwd, met wie hij eerder een verklaring van wettelijke samenwoning had afgelegd en waarbij de gezamenlijke duur van het huwelijk en de wettelijke samenwoning minstens één jaar bedraagt, een overlevingspensioen, toegekend volgens de bij dat artikel 17 vastgestelde voorwaarden, ontzegt.

Het Grondwettelijk Hof overwoog:

"B.3. Door een voorwaarde op te leggen van een minimumduur van één jaar huwelijk voor het toekennen van een overlevingspensioen aan de langstlevende echtgenoot van een werknemer van wie de beroepsactiviteit het recht op een dergelijk pensioen opende, heeft de wetgever bepaalde misbruiken willen ontmoedigen, zoals het huwelijk in extremis, waarvan de enige bedoeling is het de langstlevende echtgenoot mogelijk te maken het overlevingspensioen te genieten. De wetgever heeft, daarenboven, uitzonderingen op die regel aanvaard die uitgaan van de idee dat in bepaalde situaties de omstandigheden aantonen dat, hoewel het overlijden minder dan één jaar na het huwelijk heeft plaatsgehad, dat huwelijk niet enkel is voltrokken om het overlevingspensioen te verkrijgen.

(...)

B.13. In het geval echter waarin, zoals te dezen, het huwelijk door een wettelijke samenwoning is voorafgegaan en waarin de gezamenlijke duur van de wettelijke samenwoning en het huwelijk minstens één jaar bedraagt, bevinden de echtgenoten zich in een situatie die het mogelijk maakt het in B.3 vermelde risico van misbruik als onbestaande te beschouwen. Door aan de echtgenoten die zich in een dergelijke situatie bevinden, het voordeel te ontzeggen waarin de in het geding zijnde bepaling voorziet, doet die bepaling op discriminerende wijze afbreuk aan de rechten van de betrokkenen."

In het arrest van 15 maart 2011 (nr. 39/2011) steunde het Grondwettelijk Hof zich met betrekking tot de pensioenregeling voor de overheidssector op dezelfde redenering om te oordelen dat artikel 2, § 1, van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het het voordeel van het definitieve overlevingspensioen beperkt tot enkel de langstlevende echtgenoot die meer dan één jaar gehuwd was en het de langstlevende echtgenoot die minder dan één jaar was gehuwd van het voordeel ervan uitsluit, hoewel de echtgenoten voordien waren verbonden door een contract van wettelijke samenwoning en

waarbij de gezamenlijke duur van het huwelijk en de wettelijke samenwoning minstens één jaar bedraagt.

In onderhavig geval is er mogelijk sprake van discriminatie tussen de langstlevende echtgenoot die gehuwd was na het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling en die ten minste 365 dagen gehuwd was vóór het overlijden van het slachtoffer en de langstlevende echtgenoot in deze hypothese (gehuwd was na het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling) die minder dan 365 dagen was gehuwd vóór het overlijden van het slachtoffer doch waarbij de duur van de aan het huwelijk onmiddellijk voorafgaande wettelijke samenwoning (na verklaring van wettelijk samenwonen bedoeld in artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek) tussen de langstlevende echtgenoot en de overleden echtgenoot en het huwelijk minstens 365 dagen bedraagt.

3.

Er wordt geen minimumduur van 365 dagen vereist indien de langstlevende echtgenoot reeds gehuwd was op een tijdstip dat het slachtoffer nog geen aanspraak maakte op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling.

Deze regeling werd overgenomen van artikel 33 van de Wetten van 3 juni 1970 betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit. (*Parl. St. Kamer, 2006-07, nr. 2984/002, 2*)

De reden hiervoor kan eveneens gezocht worden in het voorkomen van bepaalde misbruiken.

De vraag rijst of er mogelijk een discriminatie is tussen de langstlevende echtgenoot die gehuwd was vóór het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling en de langstlevende echtgenoot die op het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op deze schadeloosstelling wettelijk samenwoonde zonder een samenlevingsovereenkomst zoals bepaald in artikel 120, § 2 van de Programmawet.

4.

Omdat de mogelijke ongelijkheid het gevolg is van een wettelijke bepaling, met name artikel 120, § 2, eerste lid van de Programmawet (I) van 27 december 2006, is het noodzakelijk voor de oplossing van dit geding dat er prejudiciële vragen worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof.

Meer bepaald dienen aan het Grondwettelijk Hof volgende vragen gesteld te worden:

- Schendt artikel 120, § 2, eerste lid, 1° b) Programmawet (I) van 27 december 2006 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het het voordeel van de schadeloosstelling toekent aan de langstlevende echtgenoot die gehuwd was na het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling en die ten minste 365 dagen gehuwd was vóór het

overlijden van het slachtoffer en de langstlevende echtgenoot in deze hypothese (gehuwd na het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling) die minder dan 365 dagen was gehuwd vóór het overlijden van het slachtoffer van het voordeel ervan uitsluit, hoewel de echtgenoten onmiddellijk voordien wettelijk samenwoonden na een verklaring van samenwoning overeenkomstig artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek en waarbij de gezamenlijke duur van het huwelijk en de wettelijke samenwoning minstens 365 dagen bedraagt?

- Schendt artikel 120, § 2, eerste lid, 1°, a) Programmawet (I) van 27 december 2006 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het het voordeel van de schadeloosstelling toekent aan de langstlevende echtgenoot die gehuwd was vóór het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling en het de langstlevende echtgenoot die op het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op deze schadeloosstelling wettelijk samenwoonde (na een verklaring van samenwoning overeenkomstig artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek) zonder een samenlevingsovereenkomst zoals bepaald door artikel 120 § 2 van de Programmawet, van het voordeel ervan uitsluit?

5.

In het tussenarrest werd de vraag gesteld of de bepaling van artikel 120, § 2 Programmawet (I) van 27 december 2006 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het het voordeel van de schadeloosstelling beperkt tot de partner die wettelijk met hem samenwoonde en, overeenkomstig artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek, met hem een overeenkomst had gesloten die beide partijen tot wederzijdse bijstand verplicht en die, zelfs na een eventuele breuk, financiële gevolgen kan hebben, en de wettelijk samenwonende partner hiervan uitsluit die een overeenkomst met betrekking tot de gezamenlijke woning met het slachtoffer had gesloten waarin een beding van aanwas van vruchtgebruik werd bedongen, terwijl beide overeenkomsten financiële bescherming bieden aan de wettelijk samenwonende partner.

Fedris merkt op dat er een essentieel verschil bestaat tussen de vereiste overeenkomst conform artikel 1478 BW en een beding van aanwas: de vereiste samenlevingsovereenkomst vermeldt uitdrukkelijk de gevolgen na een breuk terwijl een beding van aanwas enkel en alleen uitwerking krijgt in het geval van vooroverlijden van één van de partners.

Fedris wijst er tevens op dat het beding van aanwas in onderhavig geval opgezegd kon worden door de wilsuiking van één van de partijen.

Het arbeidshof is van oordeel dat er klaarblijkelijk geen schending is door artikel 120, § 2 Programmawet (I) van 27 december 2006 van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het het voordeel van de schadeloosstelling beperkt tot de partner die wettelijk met hem samenwoonde en, overeenkomstig artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek, met hem een overeenkomst had gesloten die beide partijen tot wederzijdse bijstand verplicht en die, zelfs na een eventuele breuk, financiële gevolgen kan hebben, en de wettelijk

samenwonende partner hiervan uitsluit die enkel een overeenkomst met betrekking tot de gezamenlijke woning met het slachtoffer had gesloten waarin een beding van aanwas van vruchtgebruik werd bedongen dat opgezegd kon worden door de wilsuiting van één van de partijen.

De derde vraag dient bijgevolg niet gesteld te worden aan het Grondwettelijk Hof.

BESLISSING

Het arbeidshof,

Verzendt, alvorens verder recht te spreken over de grond van de zaak, de zaak naar het Grondwettelijk Hof met verzoek uitspraak te doen over volgende prejudiciële vragen:

- Schendt artikel 120, § 2, eerste lid, 1° b) Programmawet (I) van 27 december 2006 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het het voordeel van de schadeloosstelling toekent aan de langstlevende echtgenoot die gehuwd was na het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling en die ten minste 365 dagen gehuwd was vóór het overlijden van het slachtoffer en de langstlevende echtgenoot in deze hypothese (gehuwd na het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling) die minder dan 365 dagen was gehuwd vóór het overlijden van het slachtoffer van het voordeel ervan uitsluit, hoewel de echtgenoten onmiddellijk voordien wettelijk samenwoonden na een verklaring van samenwoning overeenkomstig artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek en waarbij de gezamenlijke duur van het huwelijk en de wettelijke samenwoning minstens 365 dagen bedraagt?
- Schendt artikel 120, § 2, eerste lid, 1°, a) Programmawet (I) van 27 december 2006 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het het voordeel van de schadeloosstelling toekent aan de langstlevende echtgenoot die gehuwd was vóór het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling en het de langstlevende echtgenoot die op het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op deze schadeloosstelling wettelijk samenwoonde (na een verklaring van samenwoning overeenkomstig artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek) zonder een samenlevingsovereenkomst zoals bepaald door artikel 120 § 2 van de Programmawet, van het voordeel ervan uitsluit?

Schorst in afwachting de huidige procedure ter zake, verzendt de uitspraak over de vordering tot schadeloosstelling wegens overlijden van de heer M echtgenoot van mevrouw V in toepassing van artikel 120, § 2 van de Programmawet (I) van 27 december 2006, naar de bijzondere rol en houdt de beslissing over de kosten aan.

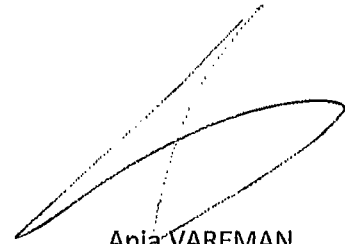
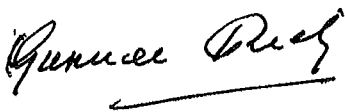
Gelast de verzending aan het Grondwettelijk Hof, overeenkomstig artikel 27, §1, van de Bijzondere Wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, van een door de voorzitter en de griffier van dit arbeidshof ondertekende expeditie van onderhavig arrest tot verwijzing.

Aldus gewezen door:

Anja VAREMAN, raadsheer,

Gunnar RIEBS, raadsheer in sociale zaken, werkgever,

Ortwin MAGNUS, raadsheer in sociale zaken, werknemer-arbeider,

Gunnar RIEBS

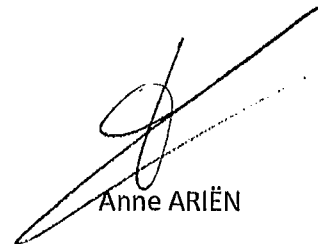
Ortwin MAGNUS

Anja VAREMAN

en uitgesproken door A. ARIËN, voorzitter van de zevende kamer van het arbeidshof Antwerpen, afdeling Antwerpen, aangewezen bij beschikking conform artikel 782bis, 2de lid Ger.W. d.d. 15 januari 2020 van de heer D. TORFS, Eerste Voorzitter, om A. VAREMAN, raadsheer, die wettig verhinderd is om de uitspraak van dit arrest, waarover zij mede beraadslaagd heeft bij te wonen, op het ogenblik van de uitspraak te vervangen, zitting houdend te Antwerpen in openbare terechtzitting van 20 januari 2020 met bijstand van griffier Martine DE BAERE.

Martine DE BAERE

Anne ARIËN

